

GLASOVA Panorama

KRANJ, 17. NOVEMBRA 1962

STEVILKA 45

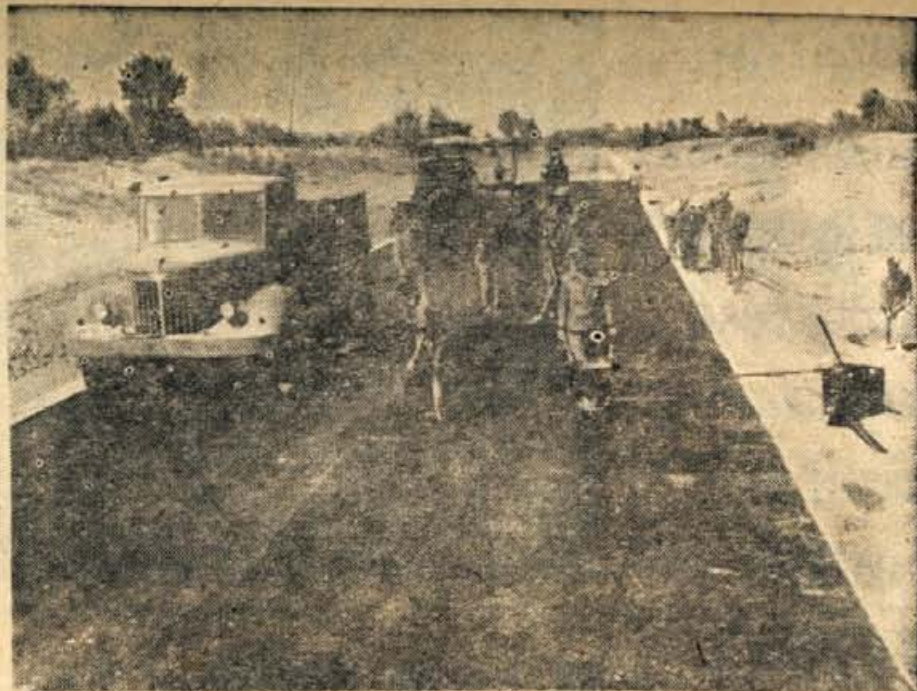
Kraljica lepega sveta

London je običajno ves na nogah, ko kronajo britansko kraljico ali če v mestu ob Temzi volijo najlepše dekle sveta. Letošnjo »miss sveta« so izvolili 9. novembra v Londonu. Za naslov so se potegovale lepotice posameznih dežel,

Naslov, nagrade in ugodnosti si je priborila Nizozemka Catharine Lodders. Tudi najlepša Francozinja, ki jo vidite na sliki, je iz Pariza odpotovala z lepimi upi v London

V nedeljo so svečano pustili v promet 95 km dolgo cesto, ki so jo graditelji avtoceste Beograd-Djevdjelija v letošnjem letu zgradili od Paračina do Osipaonice. Cesta, delo mladih brigadirjev, je na nekaterih mestih betonirana na drugih pa asfaltirana. Prihodnje leto bodo dela na cesti nadaljevali

Minister 'visi na niti'

Politična kriza v zvezi z afero 'Spiegel' se je zopet zaostila, ko so socialdemokrati zahtevali odstop ministra Straussa

Ceprav je kancler Adenauer pred odhodom v Ameriko zaprosil stranke za »premirje« v času, ko bo odsoten, se duhovi v zahodnonemškem glavnem mestu in drugod po Zahodni Nemčiji niso pomirili. Nezadovoljstvo se je povečalo, ko je Strauss po mnogih protislovnih izjavah priznal, da je bil oseb-

no vmešan v afero s hamburškimi listom »Der Spiegel«. Iz zapora so zdaj spustili odgovornega urednika Klauusa Jacobija, vendar so še vedno »za rešetkami« založnik lista Rudolf Augustein in trije uredniki. Pravosodne oblasti še vedno niso sporočile, s katerim člankom so obdolženci storili kaznivo dejanje veleizdaje.

Predstavniki Socialdemokratske stranke je izjavil, da bo stranka zahtevala odstranitev ministra Straussa iz vlade.

Kancler je zaradi krize nagovoril svojega najožjega sodelavca dr. Kroneja, da je ostal v Bonnu, čeprav bi moral odpotovati skupaj s kanclerjem v Washington. Svo-

bodni demokrati, ki podpirajo Adenauerjevo vlado so izjavili, da bodo »mirni« dokler se kancler ne vrne iz Amerike.

Narodi se razlikujejo po želodcih

V Zahodni Evropi v zadnjih letih veliko razpravljajo o raznih oblikah združevanja, hkrati pa ugotavljajo, da ima to združevanje tudi določene zadržke. Tako so ugotovili, da so jedilniki posameznih narodov precej različni in ne bi kazalo glede na Skupni trg ustanovljati tudi skupne zahodnoevropske kuhinje. Pri primerjanju jedilnikov so prišli do zanimivih podatkov. Največ kruha pojedjo Italijani, najmanj pa Angleži. Italijani prednjačijo še pri količinah sadja, zelenjave, sladkorja, sira in vina. Pri potrošnji vina so Italijanom kos samo še Francozi.

Angleži so na prvem mestu v porabi mesa, jajc, mleka, kave in čaja. Kave in čaja porabijo Angleži trikrat več kot Nemci. Nemci pa so izvrstni jedci krompirja in klobas. Razen tega tudi pri maščobah ne štedijo.

SREČANJA Z LJUDI

Potočnikov Jure z blejskega otoka je prav gotovo edini v Sloveniji, ki ima kaj čudno pot v šolo. Vsako jutro naj bo toplo ali pa lvice na drevju mora najprej s krepkimi zavesljaji s čolnom do obale k ribškemu domu, od tam naprej pa s kolesom v šolo. Pred dnevi smo ga srečali, ko se je vračal iz šole domov. Ko je »podmazoval« svoj »avto« z vesli, smo ga zmotili za kratek pomenek.

● Koliko let se že voziš takole v šolo in v kateri razred hodiš?

— Letos je že sedmo leto, čeprav hodim šele v šesti razred.

Iz čolna na kolo

● Kolikokrat si se pa že kaj »okopal« v jezeru? — Tega skoraj ne morem točno povedati. Skoraj vsako leto se nekajkrat »okopljem«. Vsemu se človek privadi, res pa je nerodno, če se v mrzli zimi znajdem v vodi. In najbolj nevaren je prav zimski čas za takšne nesreče. Ledena skorja je večsah pretanka, da bi me obdržala, in...

● Ker si doma ob vodi in ker je na jezeru čez poletje vedno tudi mnogo turistov, si prav gotovo videl že marsikaj zanimivega?

— Prav gotovo sem, in to vesele in žalostne stvari. Nekega fanta sem že tudi rešil, čeprav sem bil takrat tri leta mlajši. Bilo je pri Mlinem. Fant, ki še ni hodil v šolo, se je igral na obali, nenadoma pa mu je spodrsnilo in že se je znašel v jezeru. Kljub hladnemu jesensku vremenu sem se takoj odločil, da mu bom pomagal; in ker mi ga je uspelo rešiti, sem vesel, da sem bil prav v tistem času na kraju nesreče.

BOGDAN FAJON

Razkrin- kana mreža na osmem kongresu Komu- nistične partije Bolgarije

Bolgarija je bila med vsemi vzhodnimi državami najdlje gluha pred »novim valom«, ki je po obračunu s kulturno osebnostjo prihajal z Vzhoda. To je do neke mere razumljivo, saj je znano, da so se posnemavci Stalinovih napak vgnezdili z izvrjnimi grehi v bolgarski prestolnici. Tudi po »odjugu« v ostalih vzhodnih državah je Bolgarija nadaljevala po starem, kakor da se obsodba stalinistične vladavine nje ne tiče. Čeprav je bil glavni krivec za »težke napake v preteklosti« Viko Črvenkov odstranjen z vodilnega položaja, se je vendar v Bolgariji borba med najzadnjaškimi stalinističnimi silami in zdravimi, naprednejšimi silami končala s sožitjem in delitvijo oblasti in so obratno, do katerega je nujno moralo priti, odlagali vse do letošnjega kongresa KP Bolgarije. Do eksplozije je prišlo šele na osmem kongresu bolgarskih komunistov. Precej let je bilo občutiti, da so stolčki prostalinističnih in prokitajskih sil v sofijski partijski hierarhiji neomajani. Bolgarija je razen Albanije edina država v Vzhodni Evropi, ki je poskušala neposredno posnemati Peking z izvajanjem »velikega skoka naprej« s prehodom na »ljudskih komun«. To posnemanje kitajskega premiera se je usodno maščevalo v neuspehih, ki so jih Bolgari doživeli v notranjem razvoju v zadnjem času.

Glavno mesto Bolgarije SOFIJA

Izključitve v Sofiji

Z LETALISCA NA GOVORNISKI ODER

Prvi sekretar bolgarske Komunistične partije Todor Živkov je samo dan pred otvoritvijo osmega kongresa dopotoval v Sofijo po obisku v Moskvi. Nihče takrat še ni vedel, da se bo drugi dan začel v Sofiji najdaljši kongres bolgarskih komunistov, ki bo odločno razkrinkal nazadnjaško skupino voditeljev iz dobe kulta osebnosti. V svojem kongresnem govoru je Todor Živkov obsedel skupino voditeljev in povedal, da so bili iz vrst partije odstranjeni Anton Jugov, predsednik bolgarske vlade, Georgi Cankov, namestnik predsednika vlade, in Viko Črvenkov, bivši predsednik bolgarske vlade, sedem ostalih visokih partijskih voditeljev pa je bilo zamenjanih na položajih. Ko so v kongresni dvorani obsodili napake te sovražne skupine, ki je obračala politiko partije po svoji lastni koristi, sta bila glavna krivca za zgodovinske napake Jugov in Cankov že v hišnem priporu. Z govorniškega odra so na kongresu podrobno poročali o napakah teh izprizljenih ostankov dobe, ki je v Bolgariji nihče ne želi obnoviti.

PRVI MOZ DEZELE

Ime Antona Jugova med bolgarskim prebivalstvom ni neznano. Anton Jugov je kot minister notranjih zadev grobo kršil socialistično zakonitost. Odgovoren je za preganjanje in mučenje dobrih partijskih in državnih voditeljev, ki niso zagrešili ničesar. V njegovi dobi je bil ubit, kot je znano, sekretar bolgarske partije Trajčo Kostov. V dobi, ko je bil na čelu ministarstva za notranje zadeve, je začel plesti zločinsko mrežo...

Na aprilskem plenumu se je prelevil in igral vlogo velikega borca proti kultu osebnosti. Zbal se je, da bi odkrili njegova dejanja. Skupaj s Črvenkovom in Cankovom

pa je pripravil zaroto, da bi prevzel popolnoma oblast in postal prvi človek v državi. Skupaj z njim so dvignili glave tudi nekateri drugi visoki voditelji, kot so Dobri Terpešev, Jonko Panov in drugi.

SOVRAŽNIK S PARTIJSKO KNJIZICO

Anton Jugov je kot predsednik vlade igral zelo dvoletno vlogo. Naj se je delal, da je vnet prišas »nove smeri«, za hrbtom pa je podiral vse, kar je mogel podreti. Nekdo je duhovito dejal, da je bil Anton Jugov verjetno edini predsednik vlade na svetu, ki je bil v opoziciji proti svoji lastni vladi. Grehov, ki jih je Jugov zakrivil v zadnjih letih, so je nabralo. Izogibal in odrekal se je slehernemu nadzorstvu nad delom. Večkrat je hotel zmanjšati vlogo partijskega vodstva in uveljaviti svoje lastne poglede. Tako se tudi na mnoge svojih ministrov ni velik oziral. Njegova največja skrb je bila, da se je postavil pred leče fotoreporterjev in prikrojeval svoje govore za časopisne stolpce, ki so morali biti priobčeni na vidnih mestih. Po krivdi Antona Jugova vlada ni naredila potrebnih ukrepov za zboljšanje razmer. Znano je, da so v Bolgariji pred kratkim imeli precejšnje težave s prehrano.

NOVA SMER TODORA ŽIVKOVA

Osmi kongres bolgarske Komunistične partije bo po tem, kar je bilo na njem rečenega, brez dvoma pozitiven mejnik v razvoju Bolgarije. Na kongresu so odločno obsodili zlorabo obla-

sti in kritično presodili napake. Ali je to že dovolj, da se v prihodnosti preprečijo podobne zlorabe? Na kongresu so često ponavljali, da v Bolgariji nihče ne more stati nad zakonom in da je zakon za vse ljudi enak. Najbrž bodo potrebne še precejšnje spremembe in precejšnji napor, preden bo to veliko načelo dosledno uresničeno in preden bo zakon v Bolgariji dobil zopet ugled, ki mu gre.

GLOBUS

Pes v torbici

29-letna hollywoodska filmska igravka Jayne Mansfield se je v Londonu izognila najstrožji pasji zapori. Svoje psuška je pred cariniki strpala v žensko torbico in ga mimo strogih angleških carinikov prinesla v mesto. Po končanem obisku v Londonu je psa na enak način zopet spravila v letalo.

Ženska v diplomatskem klobuku

Zgodovina britanske diplomacije bo zabeležila proti koncu letošnjega leta pravo senzacijo: Velika Britanija bo lobila prvega veleposlanika ženskega spola. To je Barbara Salt, ki bo zamenjala desedanjega veleposlanika v Izraelu.

Pretep v baru

Grški konzul v Izraelskem pristanišču Haifa-Elon Ze novies je moral zaradi zloma lobanje v bolnišnico, v nekem nočnem zabavišču skušal preprečiti neko str. točko, ki je bila na sporedu. Neka striptease plesavka si j omislila svojevrstno točko. Obležena je bila v štiri državni zastave: francosko, italijansko, grško in turško. Pri igranju štirih himen je vedno odvrгла odgovarjajočo zastavo. Grški konzul, ki je bil prisoten, je skušal to preprečiti, toda vro čekrni lastnik zabavišča mu je s stolem, ki ga je pograbil pri prvi mizi, razbil lobanjo.

Rekli so...

»Misljenje, da razgovori pomenijo predajo, je dediščina Münchena. To misljenje ni točno.«

Lord Home, britanski zunanji minister

»Najslabša stvar razen neumnega generala je pameten general.«

Charles de Gaulle, francoski predsednik

»Kdor ni z menoj, je nasprotnik enotnosti Zaboda.«

Franz Josef Strauss, nemški obrambni minister

»Nemcem so všeč uporniki, če delujejo v neki tuj deželi.«

Marcel Reich-Ranitzki, nemški publicist

»Britanci smo Evropejci. To je bila vedno resnica, vendar je šele sedaj postala stvarnost.«

Harold Macmillan, britanski premier

»To, kar je danes važno, ni več lastnina.«

Pierre Mendès France, francoski politik

»Twist je ples, pri katerem se obleka trga z notranje strani.«

Karel Farkasch, avstrijski satirik

»Včasih me je sram, ko vidim ljudi stati v vrstah pred kinom, kjer vrtijo moje filme.«

Jean Godfar, francoski filmski režiser

»Ljubezen spada med tiste strupe, ki zelo hitro delujejo in proti katerim ni učinkovitih protisredstev.«

E. M. Etinger

Popotni zapiski o naših severnih sosedih

NEUTRALNA ZAVEST

Zunanja označba avstrijske nevtalnosti najbrž ni vsiljena podobnost, da Avstrijke nosijo skoraj enake klobuke kot Avstrijci. Spuščanje avstrijske nevtalnosti na raven enakih klobukov med obema spoloma bi bilo netipično. Splošno je znano, da moški tudi v tej alpski deželi, kjer ljudje preživijo polovico leta v plaščih in gozdericah, niso povsem nevtalni do žensk. Avstrijska nevtalnost gre iz okvira klobukov. Sedem let stara avstrijska nevtalnost se rada pohvali, da so imeli na Dunaju pred sedmimi leti več pameti pod klobukom, kot je imajo sedaj vsi Avstrijci skupaj. Se vedno pa Avstrijci najbrž niso razmišljali, kaj je nevtalnost. O tem se prepirajo glave z različnimi številkami klobukov: glave z ministrijskimi klobuki in glave z beraškimi klobuki, ki na cestah nimajo klobukov v rokah. Bivši avstrijski kancler Raab je imel navado govoriti, da nevtalnost obvezuje državo, ne pa državljane. Ljudje se, kot je videti, tega pravila držijo. Tufec se lahko na številnih primerih prepriča, da Avstrijci niso nevtalni, čeprav jim ugraja, da se na kenceu razgovora vedno potrkajo na prsi in pravijo: »Avstrija je po volji veselil nevtalna.«

Avstrijsko nevtalnost sem preizkusil v številnih mesilih in celo na deželi. Njihove nevtalnosti ne moreš izmeriti s termometrom pod pazduho ali pod jezikom. Jezik ima sicer za merjenje nevtalnosti velik pomen, ker je dober pripomoček za presojo nevtalnega razpoloženja.

RAZLIČNI MOZGANSKI NAVOJI

V Beljaku sem preizkušal avstrijsko nevtalnost na primeru zadnje svetovne vojne. Možakar je s pestjo tolkel po gostilniški mizi in trdil, da so se Rusi edini v zadnji vojni borili pošteno in kot moške. Američane je imel za razbojnike, ki so s »preprogami« bomb pobijali žene, ki so živele v zadnjem daleču od fronte. V Celovcu je neki voljni udele-

Primerjanje davkov

Nevtralnost obvezuje državo, ne pa državljane - Tudi o denarju govori- jo v »božji hiši« - Kmetje za vse na svetu iščejo vzroke v primerjanju davkov

žence trdil, da so Rusi prišli v Evropo, da bi posiljevali nemške ženske.

Štebi avstrijske nevtalnosti ne stojijo samo na odnosu dežele do zunanjega sveta. Nauk o nevtalnosti so začeli presajati tudi na domača tla. Raabov naslednik dr. Gorbach je začel nevtalnost razlagati v alpski nemščini. »V nasprotju med brezbožci in kristjani ne more biti Avstrija nikoli nevtalna.« Ta politični izrek se tiče mnogih avstrijskih vernikov in brezbožcev.

CERKEV NI VEČ V »BOŽJIH ROKAH«

Cerkev pri naših severnih sosedih ni več povsem v božjih rokah. Cerkev na vrata odpirajo tujim turistom rajši kot domačim vernikom. Župnišča bogatim tujcem, ki si ogledujejo cerkve, ne odpirajo vrat zaradi po-

Zabave so včasih improvizirane tudi na skalah in na splavih. Za ljubezen gre. Ni važno, kje ljudje plešejo, po parketu ali na slabih deskah. Glavno je, da tiščijo srca

božnosti in molitve. Molitev je v avstrijskih cerkvah postala postranska stvar. V cerkve vdirajo tuje z daljnogledi in fotoaparati, včasih tudi v kratkih športnih hla-

Kot povsod po svetu volijo tudi v Avstriji veliko lepotic in kraljic. Nekje sem prebral lepak za zabavo, kjer so volili celo kraljevo twisto. Za deželo, kjer se tuje po pravilu ne bi smeli dolgočasiti, je posnemanje vseh mogočih oblik zabave dobrodošlo.

čah, čeprav je na vseh cerkvenih vratih nabito opozorila v štirih svetovnih jezikih, da sme v božji hram stopiti samo dostojno oblečen zemljan. Razen tega so po cerkvah izobešena še druga gesla, ki jih običajno vidimo v dvoranah, kjer prirejajo politične shode. Pred katedralami stojijo cerkveni vodniki, ki v svetovnih jezikih vodijo vernike z beseda od umetniških slik do izkopanin iz rimske dobe. Splošni nagovor pred cerkvenimi vrati je podoben dobri komercialni reklami po našem radiu, ki že po vsiljivosti gre vsa-

kemu na živce. Vodniki torej pred vrati začnejo berati kot nekoč pohabljeni s strganimi klobuki: »Vzdrževanje cerkve je drago, to sami dobro veste, zato ne stiskajte, ko boste slišali to uvodno prošnjo in darujte po svojih močeh. Najmanjša vsota, ki jo lahko vsak prispeva je 5 šilingov - z besedami: tristo dinarjev. Poglejte, glavni oltar, ki smo ga pred leti obnovili, je stal nekaj milijonov šilingov. Torej gospodje in gospe, tudi o denarju moramo govoriti, čeprav smo v božji hiši.«

V čisti prižniški govorici se konča ta uvodni nagovor in potem na pladnju, da vsak vidi, koliko denarja je kdo potegnil iz denarnice, končajo ta tržni običaj brez branjev in brez tržnega nadzornika.

USTOLICENJE SLOVENSКИH KNEZOV

V farno cerkev pri Gospe sveti, kjer so ustoličevali slovenske kneze, romarji ne prihajajo več po kolenih. Verniki so se tudi na Koroškem prilagodili času. Romajo z avtomobili, pomešani s tujei, ki obvezno iščejo nekaj znamenitih cerkev na dan. Za Slovence so cerkve na Koroškem privlačne. Edina v hiši božji se lahko prepričaš, da dvojezičnost ni samo na papirju. Slovenski napis, ki jih zaman iščeš na tablah naselji in železniških postaj, so ohranjeni samo še v nekaterih cerkvah pod slikami križevskega pisa. Slovenščina se je razen v cerkvi zadržala še tudi na pokopališčih. Nagrabaj spomeniki v slovenskimi mrtvim ne morejo več škodovati.

In zdaj je na vrsti ta zgodovinska cerkev iz naše koroške zgodovine, ki ima v zvoniku zvon, ki ga le s težavo zažene osem odraslih moških. Tujei si najamejo naučene vodnike, ki poznajo zgodovinske podatke o stari cerkvi, toda v tem vodniškem priročniku ni slovenske zgodovine. Tujei po ogledu cerkve padé v oči veliko stensko geslo: »V svoji zadnji obleki ne boš imel žepov«. Vsak ve, kaj cerkev želi od zgodovine in ljudi, ki jo obiskujejo.

ZADNJA NEDELJA

Zadnje nedeljsko dopoldne, ki sem ga preživel na Koroškem, sem porabil za šteje avtomobilov na prometni cesti med Beljakom in Celovcem. Stel sem župnike, ki so se v nedeljo dopoldne vozili v črnih oblekah po tej cesti, morda celo na izlete. Neki koroški kmet mi je povedal, da župniki na Koroškem pray tako dobro živijo kot pri nas obrtniki in direktorji. Vsi so rdeči in imajo visok krvni pritisk. Pred bogom so tako enakit koroški župniki in naši obrtniki. In ta koroška kmečka filozofija je napravila še eno primerjavo: na Koroškem so cerkve ob nedeljah prazne, ker ljudje plačujejo cerkveni davek, v tistih deželah pa, kjer so cerkve polne, ne plačujejo cerkvenega davka. Kmetje pač vzroke za vse na svetu iščejo v primerjanju davkov.

ZDRAVKO TOMAŽEJ

Avstrija nima veliko sonca. Gorati svet je navajen daljših zim s procej snega. Vendar Avstrijci, tudi sonce in voda dobro izkoriščajo. Voda v koroških jezerih je čez poletje precej topla in ob obali so uredili vrsto priprav, ki ljudi na kopališčih zabavajo. Čeprav je voda včasih hladna in zrak prej svež kot vroč, se kopavci v tem okolju počutijo kar dobro. Verjetno se kakšen med njimi kdaj pa kdaj tudi prehladi.

Kako so slikali raketne baze na Kubi

»Die Welt« objavlja podatke o kamerah, ki so sposobne z velike višine posneti objekte na zemlji

- Pred več kot štiriisto leti je Leonardo da Vinci opisal neke vrste kamero, sto let pozneje je Kepler odkril temelje teleobjektiva, še dvesto let nato je Luis Dagnerre v Parizu naredil

- prvo fotografijo. Bilo je leta 1839. Danes pa se v filmskih kasetah izvidniških letal vrtijo filmi, ki odkrivajo skrivnosti. Ameriška izvidniška reaktivna letala, ki so odkrila ra-

ketne baze na Kubi, so bila opremljena s takimi kamerami. Čeprav nam še v prejšnji ostaja skrivnost, kako to, da prikrite rakete niso bile odkrite že pred 16. oktobrom, ti filmi le zatrjujejo,

da se za njimi skriva tehnika, ki je še pred kratkim spadala v okviru utopičnih romanov.

Na nekaterih izmed teh filmov se vse rastline pojavljajo v škrlatno rdeči barvi. Vendar to velja le za žive bilke, v katerih je še listno zelenilo. Če pa so te rastline posekane ali polomljene in je potem z njimi pokrita mreža nad raketami, ta zakon ne velja več. Te rastline se na filmu pojavljajo v temno sivi barvi. Na tak način delo pri odkrivanju skritih vojni objektov ni težko. Skrivnost te tehnike se skriva v tako imenovanem infra rdečem postopku ozioroma v izkoriščanju valovnih dolžin, ki so v spektru nasproti rdeči barvi.

Ta neverjetni postopek odkrivanja se uporablja ne samo pri odkrivanju tajnih objektov pod razpetimi mrežami, ki so prekrite z rastlinami in listjem, ampak tudi pri razpoznavanju zeleno prebarvanih stavb.

Upravičeno je mogoče pričakovati, da bo preiskovanje s pomočjo infra rdečega sistema v uporabi tudi po kubanski krizi. To pa še toliko bolj, ker je s tem sistemom mogoče ugotoviti tudi vroče pline, ki ostajajo v ozračju po izstrelitvi rakete. Razen tega je omogočeno, da se filmi razvijajo že v avionu in da se slika nekaj minut nato z elektronskim sistemom prenese na zemljo.

Vse snovi, katerih temperatura leži nad absolutno ničlo, oddajajo infra rdečo energijo. To pa pomeni, da ima vsako mesto na zemlji, predvsem če ima vojaški pomen – kot se pravi – »svoj prstni odtis v infra rdečem spektru«.

Mogoče bo prav to obojestransko učinkovito izvidništvo doprineslo korak naprej na poti k razorožitvi.

Nenavaden fenomen

Žena, ki barvo občuti

Tudi pri normalnih ljudeh se lahko čutilo tipanja izpopoln

Udeleženci znanstvene konference uralskega oddelka vsezveznega društva psihologov SZ so se lahko spoznali z nenavadnim fenomenom in njegovimi sposobnostmi. Rozi Kuljšovi so zavezali oči, ta pa je nadaljevala branje – s prsti drsajoč po tekstu: na fotografiji je s prsti »videla«, kdo je na njej, povedala barve obarvanih koščkov papirja, iz vreče potegnila klobčič sukancev v zahtevani barvi, skratka, dokazala, da lahko prepozna barve tudi samo s tipanjem. Večkrat ji je uspelo »videti« celo poštno znamko na pismu.

To svojo lastnost je razvila s potrpežljivimi vajami. Nekaj časa je delala v šoli za slepe, po težkem revmatičnem encefalitisu je njeno čutilo tipanja postalo še bolj občutljivo. Se vedno ji delajo preglavice zelo drobne črke in razpoznavanje barv v temi.

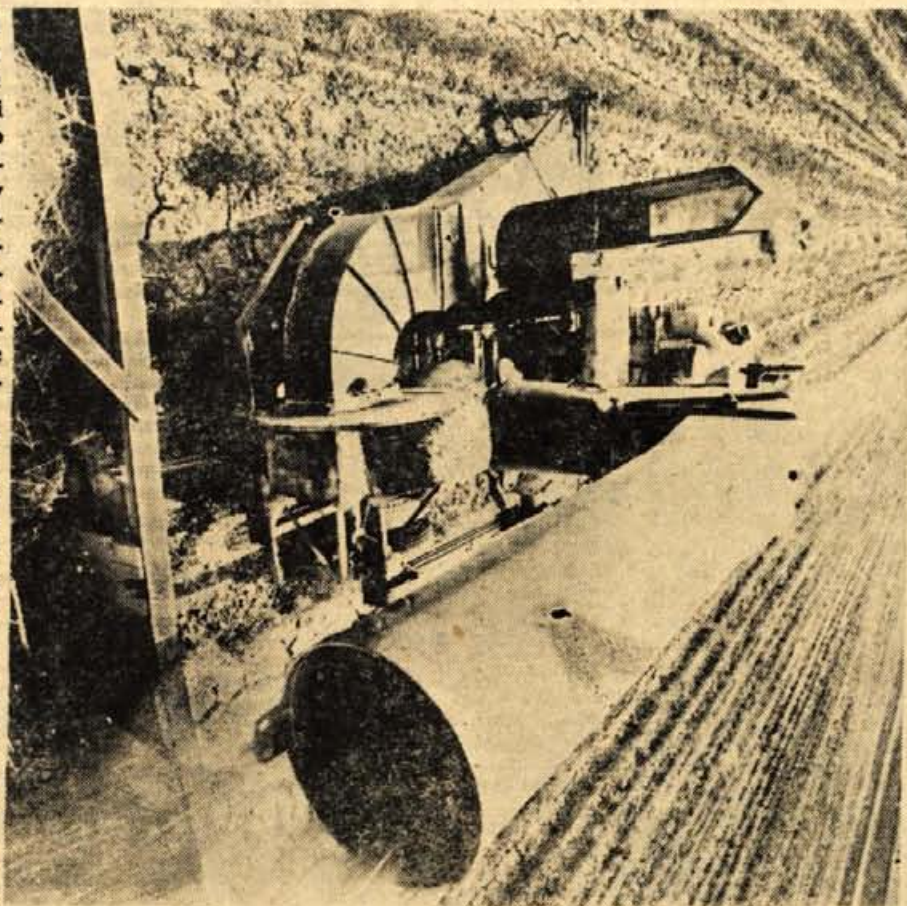
To izredno sposobnost Kuljšove pojasnjujejo s tem, da ona občuti že najmanjše spremembe v temperaturi različno pobarvanih površin. Zato je mogoče pojasniti tudi težje razpoznavanje barv v temi. Njen primer še raziskujejo.

Taki pojavi so bili znani tudi že prej. V tridesetih letih se je sovjetskemu znanstveniku Leontjevu posrečilo, da je pri nekaterih ljudeh čutilo tipa tako razvil, da jim je dlan reagirala na snop svetlobe, pri čemer so toplotni učinek odetrnili s posebnimi filtri.

Ta pojav ustrezno sodobnim

teorijam o občutljivosti človeka. Razumljivo je, da je ta občutljivost v normalnih pogojih nepotrebna, tako da tudi ne pride do izraza. Toda v posebnih pogojih in s posebnimi vajami se ta občut-

ljivost lahko aktivira. Med nalogami sodobne znanosti je tudi to, da najde mehanizem in sredstva, s katerimi bi bilo omogočeno, da ljudje uporabljajo svojo občutljivost po svoji želji.

Zelo visoka stopnja mehaniziranosti kmetijstva je farmerju v ZDA omogočila, da danes proizvaja hrano in vlakna za povprečno 24 oseb. Še pred dvajsetimi leti je lahko oskrboval le 11 ljudi. Največji napredek so doživeli kmetijski stroji.

Ocenjujejo, da znaša vrednost strojev in naprav, ki delajo na ameriških farmah, preko 18 milijard in 500 milijonov dolarjev.

Na sliki vidimo obvezni traktor, ki vleče veliko kosilnico. Ta ima veliko vakuum napravo za zbiranje posušenih stebel detelje in cev za natovarjanje prikolce z nosilnostjo 4 tone

Zanimivosti

● PLAČA ZA LENARJENJE

V ameriški vojni bazi v San Antoniu v Texasu trideset letavev prejema plačo samo zato, da ne bi ničesar delali. Stalno morajo poležavati, spati, jesti in gledati televizijo. Največji napor, ki jim je dovoljen, je igranje dame. Gre za eksperiment, ki naj pokaže, kaj se dogaja s kostno strukturo astronavta po dveh mesecih popolne neaktivnosti v ležečem položaju.

● BOLEZEN IZ STARIH GROBNIC

Dva egiptovska znanstvenika sta na neki mumiji iz četrtega stoletja po našem štetju, ki so jo nedolgo tega odkopali, odkrila žive viruse neznane bolezni. Z raziskovanjem sta začela potem, ko je zbolelo več arheologov, ki so sodelovali pri odkopavanju tega groba. Mogoče je, da bo to odkritje dalo odgovor na stara praznoverja o maščevanju farzcnov nad vsemi, ki motijo njihov mir. Z obstojem prastarih virusov bi namreč lahko pojasnili mnoge smrtno primere arheologov in drugih znanstvenikov, ki so delali v grobnicah.

● »PLASTINAVT«

Ameriški znanstveniki so izdelali lutko – visoko kot človek in težko 75 kilogramov, ki ima »meso« iz mehke plastične snovi. Lutko »plastinavta« so izdelali zato, da bi s pomočjo instrumentov za merjenje jakosti kozmičnega žarčenja, ki jih lahko namestijo v raznih delih lutke, ugotovili, kakšen je njihov biološki učinek na človeški organizem.

Vas narodov v Ivangradu

V začetku leta so v črnogorskem mestecu Ivangradu zgradili naselje, kjer stanuje 30 Fincev, Svedov, Avstrijcev in Nemcev z družinami

Sodobne montažne hišice so v Ivangradu zgradili za tujce »iz potrebe«. S stroji, ki so prihajali za novo tovarno papirja v Ivangradu, so prihajali tudi strokovnjaki za montažo strojev. Njim so morali preskrbeti stanovanja. V mestu ni bilo prostora in tovarna je sklenila, da jim na bližnjem hriščku, ki je dobilo ime Jasikovac, postavi naselje iz lesenih hišic.

PRVI PREBIVAVCI

Tuji strokovnjaki so bili več kot presenečeni nad lepim naseljem, v katerega so se vselili. Sobe so bile sodobno in udobno opremljene z mnogo zraka in svetlobe. Svedji so to naselje preimenovali v »mali Stockholm«. Čeprav so bili o stanovanjih vsi tujci enotni, so se vendar začeli razočevati, ko so razmišljali o prehrani. Tri družine so sklenile, da se bodo hranile po avoje. Samec ni so našli skupnega jezika ob

edninem listu. Finci so vlekli na svojo stran, Nemci iz »Siemens« na svojo in ostali tudi na svojo. Prevajavka v tovarni jim je dejala:

— Ker se ne morete dogovoriti, bomo odprli tri kuhinje s tremi kuharicami!

PASTIR IZ STUTGARTA

Prve stike z našimi ljudmi so tuji strokovnjaki dobili v tovarni, kjer so že pri vratih doživeli presenečenje. Tovarna je bila skoraj zgotovljena.

— Nismo pričakovali, da bodo gradbena dela tako dobro opravljena, — so dejali pri ogledu tovarne.

Mladi so bili mnogo spretnější v navezovanju stikov kot starejši. Tako sta med prvimi sklenila poznanstvo z ivangradskim pastirjem ovcami Danco in mlado stuttgartskega inženirja Hens in Mihael. Njih je združila ljubezen do domačih živali. In fanta iz Nemčije sta prebrala dneve na pasji z ovcami.

Zdaj pozimi se luči v novem naselju hitro ugasajo. Mednarodna družina razen Dancoev, ki so kuhani in pečeni v hotelu, zgodaj odhajajo k počitku. Tujci tožijo, da jih dekleta ne razumejo. Domačini pa jim odgovarjajo, da ivangradska dekleta ne razumejo niti domačinov.

Tako se je trideset ljudi živelo v mestu, v katerem bodo ostali dve leti, da skupaj z domačini zgradijo tovarno papirja, ki bo največja in najmodernejša v Evropi.

Zanimivosti iz
naših krajev

Bohinjski kot

Bohinjski kot ni znan samo po dobrem siru in pašnikih, temveč prihaja skozi ozko bohinjsko žrelo do jezera vedno več tujih in domačih turistov. Pred desetletji je povezovala Bled in Bohinj znana tovarna steza, ki je bila speljana vseskozi o levem bregu Save. Kasneje v Zoisovem in Vodnikovem času — pa so po Meningerjevem pričevanju podjetni Bohinjci zgradili prvo cesto skozi Stenge. Po njej so več desetletij tvorili zdoščeseni tovarniki, od časa do časa pa se je pojavila na njej tudi kakšna zanimiva bohinjska kripica iz rezljanih jesenovih dešev. Na primer takšna, s kakršno sta se peljala iz Bohinja v Ljubljano na šolanje zastavni oče Rok in njegov krivogledni sin Mlekojed, ki mu je bilo že v mladosti usojeno, da bo »gospod«.

Cestni pometač v Piranu Ernest Krnac po končanem delu počiva. Pojavi se v novi vlogi in dela težke vežbe, da i meščane razvedril

Od listega časa je preteklo več desetletij in v dolini se je marsikaj spremenilo. Narasčajoči ritem življenja in z njim rojstvo polniškega in motornega turizma sta za vedno pregnala spokojni mir, idilo in patriarhalnost. Staro se hitro umika novemu, da se današnji človek na hitre spremembe sproti privaja. Kljub vdoru strojev in tehnike pa ima bohinjski kot še vedno zelo mikavno mešanico dveh časov. Ob tehničnih pripomočkih lahko v teh krajih vidimo prave stare bohinjske kravarje, planšarje in sirarje z ogromnimi bisagami na hrbtu. Človek lahko primorča njihovo tradicionalni način življenja v planinah, aji hovo skromno zabavo, narodne plesne in običaje ter trdo delo z mesnimi navadami v hotelih, z zabavo pri gramofonih in ob twistu. — J. B.

SLOVENCİ IN MALARIČNI POSKUSI

Nacisti so v laborišču Dachau opravljali razne poskuse z živimi zaporniki. Poskušali so, koliko prenese človeško telo vročine in mraza in še razne druge stvari. Profesor dr. Klaus Schilling pa si je zamislil poskuse z okužbami malarije, navideznim zdravljenjem in opazovanjem. Za marsikoga so bili ti poskusi resitev, da ga niso poslali naprej še v hušja taborišča in v smrt.

Malarične poskuse so delali tudi na Slovincih. Po nekaj tednih priprav in vaje so ječnike, ki so bili predvideni za malarične poskuse, dali v poskusni bolniški oddelek za malarično bolezen.

Na ta oddelek sem prišel brez priprav. Bilo je v začetku avgusta 1942. leta. Pri prenosu hrane iz kuhinje do barake sva s starim Poljakom odločila čez 80 kg težek kotel z zeljem. Ker sva bila oba brez moči, sva kotel postavljala na zemljo vsakih 40 do 50 metrov, da bi se odpočila. To pa je opazil starešina bloka 14 — neki Ness Willi. Poljaka je sunil po tleh, mene pa udaril s pestjo po glavi, da sem obležal nezavesten na zemlji. Breal me je in grozil, da me bo spravil skozi dimnik krematorija. Naslednji dan me je zapisal za malarijo in zdrav sem moral v »bolnišnico« za malarijo.

V bolniški sobi sem našel več znancev iz Begunji, ki so prišli v poskusni oddelek iz kazenske skupine. Ječnik Lavtar iz Kranja mi je dejal: »Nas je že tresla malarija, tebe pa še bo«. Odložil sem progasto bluzo in hlače in si oblekel

bolniško obleko: srajco in spodnje hlače, za izhod iz sobe na potrebo ali v umivalnico pa si je vsak smel ovil še odejo, ki je morala biti s pasom pritrjena okoli telesa.

Cepljenje je bilo vedno enako. Najprej rničenski pregled. Pozneje so vzeli iz desne roke nekaj krvi. Sledilo je hranjenje komarjev. V posebni sobi smo sedeli okoli mize. Bil sem

Ko nisem bil človek

edini Slovenec med osmimi Ukrajinci. Vsak izmed nas je dobil ječleno kletko, v kateri je bilo najmanj sto komarjev. Morali smo zavijati rokav srajce na desni roki in položiti roko od zapestja do komolca na ječleno kletko, vse skupaj pa oviti z brisačo, tako da je bila kletka z komarji v popolni temi. V tem stanju smo morali držati roko na kletki pol ure, in to zjutraj in zvečer ves leden. Komarji so ječnika pikali v

ruko. Nisem občutil nobenega pika. Naslednji teden so nas opazovali, če je bil kdo pri tem okužen. Na vsake tri ure podnevi in ponoči so nam merili vročino in puls. Nekaterim so dajali kletke tudi v posteljo in so jih morali držati med stegni. Nekemu ječniku so pri tem komarji poginili. Neki Mariborčan pa je namenoma položil roko na kletko bolj nerodno in s palcem raztrgal mrežo. Tako so bili ujeti komarji »osvojenji«.

Večina ječnikov je bila z malarijo okužena že po prvem hranjenju. Vročina pri obolelih se narasla do 40 stopinj C in vsakega je ponavljalo treslo. Oboleli so dobili dietno hrano: malo holla ši kruh, margarino, malo mleka ali mlečni zdrob.

Tisti, ki pri hranjenju nismo bili okuženi, smo morali v operacijsko sobo, kjer so nam v desno roko vbrizgnili kri okuženega bolnika. Vse je moral ostati na malaričnem oddelku tako dolgo, da je zbolel in so ga potem s poskusi zdravili. To je trajalo tudi do šest tednov. Znotraj so nas zbudili že ob štirih. Bolničar je vsako jutro vsakemu izmed nas prebodel levo uho in iz njega iztisnil nekaj kapljice krvi.

Razen Slovencev so bili na malaričnem oddelku še Nemci, Čehi, Poljaki, Ukrajinci, Rusi in drugi. Med njimi so bili profesorji, duhovniki, delavci, skratka, ječniki raznih poklicev.

Vsaka skupina je bila še po odpustu s poskusnega oddelka pod nadzorstvom. Ko smo prišli spet na čelo, smo se večkrat morali vračati na pregledne v poskusni oddelek.

ANDREJ TISLER

Radio

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA - 17. novembra

- 8.05 Poštareček v mladinski glasbeni redakciji
- 8.35 Iz Lipovskih skladb
- 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 9.25 Vokalni ansambli v zabavnem tonu
- 9.45 Plesni in plesi iz Litvanije
- 10.15 Violinski koncert
- 10.40 Seznanite se z Parkerjevimi
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti

12.05 Kmetijski nasveti - Ing. Pepca Perovšek: Zdravjevanje kmetijskih zemljišč v socialističnem sektorju

- 12.15 Poje ženski vokalni kvartet
- 12.30 Paganini in Liszt
- 13.30 Od popevke do popevke
- 14.05 Baletna suita
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Za razvedrilo in oddih
- 15.40 Med amaterskimi zbori
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Gremo v kino
- 17.50 Klavir v ritmu
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Veliko glasbe - malo instrumentov
- 18.30 Domače polke in valčki
- 18.45 Okno v svet
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Naš variete
- 22.15 Oddaja za naše izseljence
- 23.05 Veseli intermezzo
- 23.15 Skupni program JRT

NEDELJA - 18. novembra

- 6.30 Napotki za turiste
- 7.40 Pogovor s poslušavci
- 8.00 Mladinska radijska igra
- 8.40 »Mihec, sončkov brat«
- 8.55 Glasbena medigra
- 9.05 Na obisku pri slovenskih skladateljih
- 10.00 Se pomnite tovariši...
- 10.30 Zabavna glasbena matineja
- 11.35 Z raznih strani
- 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo - I.
- 13.30 Za naše vas
- 14.00 Poje Gorenjski vokalni oktet
- 16.15 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo - II.
- 16.15 Igra orkester Ysavier Cugat

PONEDELJEK - 19. novembra

- 8.05 Tatarska suita
- 8.25 Z zabavno glasbo v rovi teden
- 8.55 Za mlade radovednože
- 9.25 Majhen radijski portret
- 9.45 Komorni zbor RTV Ljubljana poje pesmi Prizor iz drugega dejanja opere Carmen de anja opere Carmen de anja opere Carmen
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Radijska kmečka univerza
- 12.15 Basist Ivan Petrov poje ruske narodne pesmi
- 12.30 Poi ure pred trinajsto
- 13.30 Lepe melodije
- 14.05 Pet opernih vlog sopranistke Sonje Hočevar
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Dve burleski
- 15.40 Literarni sprehod
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Obdobja slovenskega samospeva
- 17.40 Po strunah in tipkah
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu
- 18.45 Radijska univerza
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Koncert zbora RTV Zagreb
- 20.45 Kulturni globus
- 22.15 Naš nočni kaleidoskop
- 22.50 Literarni nokturno
- 23.05 Zabavni orkester David Rose
- 23.15 Glasba za ples

TOREK - 20. novembra

- 8.05 Tri arije iz opere Carostelec
- 8.25 Glasba ob delu
- 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo
- 9.25 Veliki zabavni orkestri
- 9.45 Slovenske narodne ob spremljavi harmonike
- 10.15 Ravel v interpretaciji Leonarda Bernsteina
- 10.40 Napredujete v angleščini
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti

12.05 Kmetijski nasveti - Emil Gabrovšek: Podružbajno gospodarjenje v zasebnih gozdovih

- 15.30 Slike z razstave Modesta Petroviča
- 16.00 Humoreska tega tedna
- 16.20 Ogrlica s popevkami in prijetnimi melodijami
- 17.05 Zabavni intermezzo
- 17.15 Radijska igra
- 18.15 Komorna glasba
- 18.30 Sportna nedelja
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Izberite svojo melodijo
- 22.15 Zabavni ansambli RTV Zagreb
- 23.05 Do polnoči v pesnem ritmu

- 15.30 V torek nasvidenje
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Koncert po željah poslušavcev
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Sloglavi virtuoz
- 18.45 S knjžnega trga
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.03 Klavir in hammond
- 20.15 Radijska igra orke
- 21.15 Pihalni kvintet Slavka Osterca
- 21.20 Iz filmov in glasbenih revij
- 22.15 Za mlade plesavce
- 23.05 Nočni akordi
- 23.20 Glasba našega časa

SREDA - 21. novembra

- 8.05 Jutranji divertimento
- 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb
- 9.25 Orkestri in ansambli naših radijskih postaj
- 10.15 Vokalni ansambli v zabavnem tonu
- 10.25 Dve jugoslovanski umetnici
- 10.45 Clovek in zdravje
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 12.05 Kmetijski nasveti - Ing. Dušan Modic: Pomen vzgojnih oblik krošenj v intenzivni sadjarski proizvodnji
- 12.15 Poslušajmo ansambel in soliste Milana Stanteta
- 12.30 Pol ure s solisti mariborske opere
- 13.30 Sejem plošč
- 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
- 14.35 Z lepimi melodijami - iskrene čestitke
- 15.15 V zabavnem tonu
- 15.28 Yohudi Manuhin igra Bacha in Griega
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Mojster iz Bonna
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Popevke iz Opatieje 1962
- 18.25 Z našimi domačimi
- 20.00 Simone Boccanegra - pevec in ansambli
- 19.05 Glasbene razglednice opera
- 22.15 Za vsakogar nekaj
- 22.50 Literarni nokturno
- 23.05 Zedinjeni ples pred dvanajsto

TOREK - 20. novembra

- 19.55 Moderni plesni ritmi
- 19.05 Iz muzeja plošč
- 20.45 Petnajst minut pri nekdanjem -glasbenem učitelju Evrope-
- 21.00 Beseda o operi
- 21.20 Glasbena medigra
- 21.30 Mednarodna radijska in TV univerza
- 21.45 Jazz ob 22.00

SREDA - 21. novembra

- 19.05 Tečaj ruskega jezika
- 19.20 Klavirski intermezzo
- 19.30 Po svetu jazza
- 20.00 Simfonični koncert
- 20.45 Ansambli in solisti RTV Ljubljana
- 21.00 Brezpomembna skrivnost - radijska priredba Stirkat deset
- 18.10 V ritmu
- 18.25 Sprehod po domači

CETRTEK - 22. novembra

- 8.05 Morska suita
- 8.20 Sedem pevcev - sedem popevk

- 8.40 Nekaj klavirskih transkripcij
- 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
- 9.25 Arije iz oper
- 10.15 Glasbena medigra
- 10.20 Pet minut za novo pesnico
- 10.40 Tečaj ruskega jezika
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Kmetijski nasveti - Ing. Miran Marušič: Uvajanje sodobnih vzgojnih sistemov in produktivnost dela v vinogradih
- 12.15 Pesmi iz Srednje Amerike v izvedbi ansambla
- 12.30 V paviljonu zabavne glasbe
- 13.30 V pastoralnem razpoloženju
- 14.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Iz Mendelssohnovih Pesmi brez besed
- 15.30 Turistična oddaja
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Glasbena križanka številka 3
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Zabavna čajanka
- 18.45 Kulturna kronika
- 19.05 Zvočne razglednice za praznik
- 29. november
- 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov
- 20.45 Zabavni orkestri tega tedna
- 21.00 Izročilo XX. stoletja
- 21.40 Sonata za violino in klavir
- 22.15 Za ljubitelje jazza
- 23.05 Z lokom po strunah
- 23.20 Naši umetniki muzicirajo

NEDELJA - 18. novembra

- 12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
- 13.10 Za ljubitelje oper
- 14.00 Panorame zabavnih melodij
- 14.30 Igrata pianistka Iliš von Alpenheim in violinist Blaže Calame
- 15.15 Medigra s hammond orglami
- 15.20 Saboterji
- 19.05 V nedeljo zvečer
- 20.00 Koncertira harfist Nicanor Zabaleta
- 20.45 Ansambli iz Latinske Amerike
- 21.10 Od valčka do jazza
- 21.30 Za ples in razvedrilo
- 22.15 »Jesenska pesem«
- 22.24 Prvi godalni kvartet

PETEK - 23. novembra

- 8.05 Glasba rdeče zemlje
- 8.40 Popevke za vas
- 8.55 Pionirski tehnik
- 9.25 Simfonične fantazije
- 9.38 Balkanski plesi
- 9.50 Slovenski utrinki
- 10.15 IV. dejanje opere Manon Lescaut
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Radijska kmečka univerza
- 12.15 Poje komorni zbor iz Maribora
- 12.30 Dva stavka iz Santlove Sonate za violončelo
- 12.46 Melodije, ki jih radi poslušate
- 13.30 Za prijetno razvedrilo
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 14.35 Voščila za 29. november
- 15.15 Znameniti operni zbori
- 15.45 Jezikovni pogovori
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Sprehod po glasbeni literaturi
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 V ritmu
- 18.25 Sprehod po domači

PETEK - 23. novembra

- 19.05 Napredujte v angleščini
- 19.20 Iz galerije glasbenih portretov
- 20.00 Ne vse - toda o vsakem nekaj
- 20.45 Zabavni omnibus

TOREK - 20. novembra

- 19.55 Moderni plesni ritmi
- 19.05 Iz muzeja plošč
- 20.45 Petnajst minut pri nekdanjem -glasbenem učitelju Evrope-
- 21.00 Beseda o operi
- 21.20 Glasbena medigra
- 21.30 Mednarodna radijska in TV univerza
- 21.45 Jazz ob 22.00

SREDA - 21. novembra

- 19.05 Tečaj ruskega jezika
- 19.20 Klavirski intermezzo
- 19.30 Po svetu jazza
- 20.00 Simfonični koncert
- 20.45 Ansambli in solisti RTV Ljubljana
- 21.00 Brezpomembna skrivnost - radijska priredba Stirkat deset
- 18.10 V ritmu
- 18.25 Sprehod po domači

- zemlji z našimi vokalnimi ansambli
- 18.45 Iz naših kolektivov
- 19.05 Glasbene razglednice za praznik
- 20.00 Malo instrumentov - veliko glasbe
- 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled
- 20.30 Obrazi in značaji
- 21.00 Zabavna glasba
- 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
- 22.15 Uvod in I. slika scenskega oratorija Gorsk venec
- 22.50 Literarni nokturno
- 23.05 Nočni koncert

Drugi program

SOBOTA - 17. novembra

- 19.05 Iz repertoarja simfoničnega orkestra
- 20.45 Recital tenorista Rudolfa Schocka
- 21.15 Lepe melodije z velikimi zabavnimi orkestri
- 22.15 Jazz na koncertnem odru

NEDELJA - 18. novembra

- 12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
- 13.10 Za ljubitelje oper
- 14.00 Panorame zabavnih melodij
- 14.30 Igrata pianistka Iliš von Alpenheim in violinist Blaže Calame
- 15.15 Medigra s hammond orglami
- 15.20 Saboterji
- 19.05 V nedeljo zvečer
- 20.00 Koncertira harfist Nicanor Zabaleta
- 20.45 Ansambli iz Latinske Amerike
- 21.10 Od valčka do jazza
- 21.30 Za ples in razvedrilo
- 22.15 »Jesenska pesem«
- 22.24 Prvi godalni kvartet

PETEK - 23. novembra

- 8.05 Glasba rdeče zemlje
- 8.40 Popevke za vas
- 8.55 Pionirski tehnik
- 9.25 Simfonične fantazije
- 9.38 Balkanski plesi
- 9.50 Slovenski utrinki
- 10.15 IV. dejanje opere Manon Lescaut
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Radijska kmečka univerza
- 12.15 Poje komorni zbor iz Maribora
- 12.30 Dva stavka iz Santlove Sonate za violončelo
- 12.46 Melodije, ki jih radi poslušate
- 13.30 Za prijetno razvedrilo
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 14.35 Voščila za 29. november
- 15.15 Znameniti operni zbori
- 15.45 Jezikovni pogovori
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Sprehod po glasbeni literaturi
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 V ritmu
- 18.25 Sprehod po domači

TOREK - 20. novembra

- 19.55 Moderni plesni ritmi
- 19.05 Iz muzeja plošč
- 20.45 Petnajst minut pri nekdanjem -glasbenem učitelju Evrope-
- 21.00 Beseda o operi
- 21.20 Glasbena medigra
- 21.30 Mednarodna radijska in TV univerza
- 21.45 Jazz ob 22.00

SREDA - 21. novembra

- 19.05 Tečaj ruskega jezika
- 19.20 Klavirski intermezzo
- 19.30 Po svetu jazza
- 20.00 Simfonični koncert
- 20.45 Ansambli in solisti RTV Ljubljana
- 21.00 Brezpomembna skrivnost - radijska priredba Stirkat deset
- 18.10 V ritmu
- 18.25 Sprehod po domači

- CETRTEK - 22. novembra
- 19.05 Seznanite se z Parkerjevimi
- 19.20 S popevkami okoli sveta
- 20.00 Varšavske marginalije
- 20.45 Melodije po pošti
- 21.20 Večer Sergeja Prokofjeva

PETEK - 23. novembra

- 19.05 Napišite narek
- 19.20 Tri Scarlatijeve sonate
- 19.30 Zabavni orkestri tega tedna
- 20.00 Večer
- 20.15 Kitara v ritmu
- 20.45 Simfonija za violo in orkester
- 21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
- 21.45 Jazz ob 22.00

NEDELJA - 18. novembra

- 12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
- 13.10 Za ljubitelje oper
- 14.00 Panorame zabavnih melodij
- 14.30 Igrata pianistka Iliš von Alpenheim in violinist Blaže Calame
- 15.15 Medigra s hammond orglami
- 15.20 Saboterji
- 19.05 V nedeljo zvečer
- 20.00 Koncertira harfist Nicanor Zabaleta
- 20.45 Ansambli iz Latinske Amerike
- 21.10 Od valčka do jazza
- 21.30 Za ples in razvedrilo
- 22.15 »Jesenska pesem«
- 22.24 Prvi godalni kvartet

PETEK - 23. novembra

- 8.05 Glasba rdeče zemlje
- 8.40 Popevke za vas
- 8.55 Pionirski tehnik
- 9.25 Simfonične fantazije
- 9.38 Balkanski plesi
- 9.50 Slovenski utrinki
- 10.15 IV. dejanje opere Manon Lescaut
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Vsak dan nova popevka
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Radijska kmečka univerza
- 12.15 Poje komorni zbor iz Maribora
- 12.30 Dva stavka iz Santlove Sonate za violončelo
- 12.46 Melodije, ki jih radi poslušate
- 13.30 Za prijetno razvedrilo
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 14.35 Voščila za 29. november
- 15.15 Znameniti operni zbori
- 15.45 Jezikovni pogovori
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Sprehod po glasbeni literaturi
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 V ritmu
- 18.25 Sprehod po domači

TOREK - 20. novembra

- 19.55 Moderni plesni ritmi
- 19.05 Iz muzeja plošč
- 20.45 Petnajst minut pri nekdanjem -glasbenem učitelju Evrope-
- 21.00 Beseda o operi
- 21.20 Glasbena medigra
- 21.30 Mednarodna radijska in TV univerza
- 21.45 Jazz ob 22.00

SREDA - 21. novembra

- 19.05 Tečaj ruskega jezika
- 19.20 Klavirski intermezzo
- 19.30 Po svetu jazza
- 20.00 Simfonični koncert
- 20.45 Ansambli in solisti RTV Ljubljana
- 21.00 Brezpomembna skrivnost - radijska priredba Stirkat deset
- 18.10 V ritmu
- 18.25 Sprehod po domači

- 19.30 TV obzornik JTV
- 20.00 TV dnevnik
- 20.30 Tedenski športni pregled
- RTV Ljubljana
- 20.45 Bodi pozdravljen malarček
- RTV Zagreb
- 22.15 Don Juan - prenos iz zagrebškega gledališča

TOREK - 20. novembra

Ni sporeda!

SREDA - 21. novembra

- RTV Ljubljana
- 18.00 TV slikanica
- 18.15 Pionirski TV studio
- RTV Beograd
- 19.00 Mesečni TV studia Skopje
- RTV Ljubljana
- 19.30 RTV Beograd
- 19.30 Dokumentarni film
- 19.45 Lolo in športna prognoza
- JTV
- 20.00 TV dnevnik
- RTV Beograd
- 20.30 Ustavna tribuna
- RTV Zagreb

CETRTEK - 22. novembra

- RTV Zagreb
- 10.00 TV v šoli
- RTV Beograd
- 18.00 Slike sveta
- 18.30 Planet zemlja
- RTV Zagreb
- 19.00 Zagrebški tehnik
- RTV Ljubljana
- 19.30 TV obzornik
- RTV Beograd
- 19.30 Glasbena oddaja JTV
- 20.00 TV dnevnik
- RTV Zagreb
- 20.30 Po Jugoslaviji
- RTV Ljubljana
- 21.00 TV podlistek
- RTV Zagreb
- 21.30 TV spot
- RTV Ljubljana
- 21.40 Novi zvoki
- RTV Beograd
- 22.10 Knjige in pisatelji

NEDELJA - 18. novembra

- RTV Beograd
- 10.00 Kmetijska oddaja
- RTV Ljubljana
- 10.30 Prenos športnega dogodka
- 11.45 Odkupnina
- Sportno popoldne
- RTV Ljubljana
- 18.25 Zapeljivec - italijanski film
- 20.00 TV dnevnik
- RTV Beograd
- 20.45 Mojstri humorja
- 21.45 Mednarodna ura IV.

PETEK - 23. novembra

- RTV Ljubljana
- 18.00 Kuharski nasveti
- 18.30 Otroške naležljive bolezn
- 19.00 S kamero po Afriki
- 19.30 TV obzornik
- 19.45 Propagandna oddaja JTV
- 20.00 TV dnevnik
- RTV Zagreb
- 20.30 Stop! Motel!

Kino

SOBOTA - 17. novembra

- Center - francoski barvni film SLABE ZENŠKE ob 16. uri, ital. barvni film MADAME BUTTERFLY ob 18. in 20. uri, premiera amer. barv. CS filma ZENA V PREIZKUŠNJI ob 22. uri
- Storžič - slovenski film MINUTA ZA UMOR ob 10., 16. in 20. uri
- Svoboda - francoski film NEPREDVIDENO ob 18. uri, poljski barvni CS film KRIZARJI ob 20. uri
- Cerklje - francoski film SLABE ZENŠKE ob 19.30 uri
- JAZZ, LJUBEZEN IN PESEM ob 10., 15. in 17. uri.

NEDELJA - 18. novembra

- premiera amer. barv. CS filma POTOVANJE V SREDISCE ZEMLJE ob 21. uri
- Storžič - premiera amer. barv. risank NEPREMAGLJIVA MIŠ ob 10. uri, slovenski film MINUTA ZA UMOR ob 14. in 18. uri, franc. film NEPREDVIDENO ob 16. uri, nemški film JAZZ, LJUBEZEN IN PESEM ob 20. uri
- Svoboda - amer. barv. CS film ZENA V PREIZKUŠNJI ob 14.30 uri, poljski barv. CS film KRIZARJI ob 16.30 in 19.30 uri
- Cerklje - franc. barv. film SLABE ZENŠKE ob 16. in 19. uri
- Naklo - amer. barv. film POJMO V DOLINO ob 16. in 19. uri
- Goriče - nemški film ZALJUBLJENI DETEKTIVI ob 15.30 uri
- Podbrezje - nemški film ZALJUBLJENI DETEKTIVI ob 19. uri

PONEDELJEK - 19. novembra

- Center - amer. barvni CS film ZENA V PREIZKUŠNJI ob 16. in 18. in 20. uri
- Storžič - amer. barvni CS film POTOVANJE V SREDISCE ZEMLJE ob 17.30. in 20. uri
- TOREK - 20. novembra
- Center - amer. barvni CS film ZENA V PREIZKUŠNJI ob 16., 18. in 20. uri
- Storžič - amer. barvni CS film POTOVANJE V SREDISCE ZEMLJE ob 17.30. in 20. uri
- Storžič - amer. barvni CS film POTOVANJE V SREDISCE ZEMLJE ob 17.30. in 20. uri

TOREK - 20. novembra

- Center - amer. barvni CS film ZENA V PREIZKUŠNJI ob 16., 18. in 20. uri
- Storžič - amer. barvni CS film POTOVANJE V SREDISCE ZEMLJE ob 17.30. in 20. uri
- Storžič - amer. barvni CS film POTOVANJE V SREDISCE ZEMLJE ob 17.30

Oče in sinček se pripravljata na spanje. Oba sta v pižmah; za izdelavo večje pižame boste porabili 5,60 m, če je širina blaga 90 cm, za manjšo pa 2,30 m

Tudi dojenček je lahko slabokrven

Slabokrvnost je prav pogosto obolenje v otroški dobi. Z otrokovo rastjo se veča tudi količina krvi in hemoglobina. Nepravilna prehrana ali pa bolezen zavre povečanje količine krvi — povzroči slabokrvnost.

Otroka je treba v najzgodnejšem življenjskem obdobju, ko je razvoj najhitrejši, zavarovati pred slabokrvnostjo.

Če je otrok ob rojstvu normalno težak, ima v svojem telesu (v jetrih) določeno rezervo železa, ki je nujno potrebno pri nastajanju hemoglobina. Seveda pa je ta rezerva železa, kaj hitro porabljena, če se ne dovaja organizmu novega železa. To se zgodilo v primeru, če bi se otroka takoj hranilo s

kravnim mlekom, namesto z materinim.

Otroci, ki so rojeni z ne-normalno težo (nedonešeniki), imajo zelo majhno rezervo železa. Prav zato ti otroci še hitreje postanejo slabokrvni in je življenjske važnosti, da se jih hrani z materinim ali mlekom druge žene.

V času, ko pričnemo hraniti otroka umetno, je nevarnost, da se bo pojavila slabokrvnost, precej velika. In to zato, če mati ni dovolj

pozorna oziroma poučena o hrani, ki jo bo dala otroku. Kravje mleko in zdrob ne zadostujeta. Otrok mora dobivati tudi sadje, zelenjavo in jajčni rumenjaki. Med zelenjavo je predvsem cenjena špinata.

Kot smo že omenili, je povzročitelj slabokrvnosti lahko tudi bolezen. Zdravniki so že zdavnaj ugotovili, da infekcije, ki ustvarjajo gnojenje, preprečujejo nastanek krvi. Prav tako lahko tudi prebavne motnje povzročajo slabokrvnost. Razen vitaminov, ki jih dobi otrok s hrano, je pametno, da bi dojenček vsaj v zimskih mesecih dobival vitamine v obliki zdravil. O tem se posvetujte z zdravnikom.

Recepti

JUHE ZA DOJENČKE

Umetno boste začele hraniti otroka — ali po navetu zdravnika ali medicinske sestre, če vas nimate dovolj mleka.

Za zelenjavne juhe uporabljamo: korenček, kolerabo, ohrovt, paradižnik, sveže zelje, krompir.

Zelenjava ne sme ležati v vodi, da izgubi vitamine in vitamin C ne gredo v izgubo.

Zelenjavo moramo kuhati z malo vode ali v sopari in pokrito, da zrak ne more do nje.

ZELENJAVNA JUHA

Očiščeno in dobro optano zelenjavo zrežemo in zakuhamo v vrelo, slano vodo. Ko je mehka, jo pretlačimo — vodo in gaščo porabimo. Na 1 dl (100 g) take zelenjave dodamo 1 malo žličko surovega masla. Če se juha preredita, lahko vodo zakuhamo 1 žličko zdroba, riža ali ovsance. Zdrob mora pri tem vreti 17 minut, riž 1 uro. Maslo damo vedno na koncu.

Mali nasveti

● Aluminijasti predmeti so zopet lepo bleščeči, če jih očistimo v raztopini, ki si jo takole pripravimo: 30 g boraksa zmešamo z 1/4 litra vode in kanemo zraven še nekaj kapljic salmijaka. Tudi milo in ne premočna kislina voda aluminiju ne škodita.

● Jedilni pribor iz alpače dobi po daljšem ležanju madeže. Odpravimo jih tako, da namočimo pribor za pol ure v kislino mleko, potem ga takoj speremo v mlačni vodi.

Kako hranimo poletno garderobo

Verjetno ste si že poletna oblačila oprale in jih skrbno spravile. Saj vemo, da bi jim umazanija le škodovala in bi v prihodnji sezoni z žalostjo ugotovile, da obleka ni prav nič več lepa. Zopet bi bili novi izdatki potrebni za nakup blaga. Zato bomo raje vse potrebno naredili.

Obleke si operite, ni jih pa treba likati. Prav tako jih ne bomo škrobili. Škrob bi predstavljal hrano raznim insektom, ki bi škodovali blaga. Škrob pa tudi vsrka vlago, kar vsekakor škoduje materialu.

Ko smo vse oprale, bomo se pogledale, če je potrebno, da kaj zakrpamo ali prišijemo gumb. Nato bomo obleke položile z zavrtki nastalino v najlon vrečke. Omara ali kovček, kjer bomo hranili oblačila, naj bo zaprti, da se ne bodo obleke navzele duha po tobaku ali kuhinji.

Poletne čevlje boste prav tako temeljito očistile in jih namazale z globinom, notranjost pa bomo izmlele z bencinom. Čevlje bomo natlačile s papirjem, da bodo obdržali svojo obliko. Platnena obuzala samo vrdo izžerkamo. Laste čevlje najlepše očistimo z mlekom. Prav tako lahko negujemo usnjene torbice. Usnje namazemo z brezbarvnim globinom, kovinske dele pa s posebno kremo.

Torbice iz tkanin, slame ali iz podobnega materiala bomo pazljivo oprale z »BISOM«.

Denar in okus

Ne bi bilo prav, da bi slabo krojenih oblekah, bi bila vsa lepota neopaznosti svojim oblačilom in zunanosti, pri tem pa pozabljale na razvoj svoje duševnosti in osebnosti. Da pa skrbimo za svojo zunanjo podobo je pravilno in potrebno. Tudi če bi ženi narava podarila popolno lepoto, hodila pa bi naokrog nepočesana, zamazana in v

Pri nakupu novega oblačila bomo vedno pomislile na možnost kombiniranja. Prav gotovo ne bomo segale po

modnih, kričečih barvah in si izbrale nenavadnega kroja. Barve — kot črna, siva in modra so umirjene in vedno lepe. Saj privedemo vemo, da muhasta moda hiti s hitrimi koraki in bi lahko naše oblačilo kar čez noč postalo staromodno in smešno. Prav v letošnji sezoni je toliko govora o elegantnih črnih oblekah, ki so primerne za gledališče ali druge večerne prireditve. Vendar prav primerno boste oblečene tudi za boljše prilike v črnem krilu. Lepa ogrlica ali umeten cvet pa bo dahnili obleki eleganten in slovesen videz.

Pred kratkim smo vam posredovali misli Grigorija Cuhraja o sovjetskem »novem valu«. Tokrat pa dajemo mesto članku francoskega režiserja FRANÇOISA TRUFFAUTA, v katerem je ob svojem zadnjem filmu »Jules in Jim« nanizal vrsto pogledov na francoski »novi val« in na svoje lastno ustvarjanje. Le-to pa je kar najtesneje povezano s pojmom »novega vala«, saj spada ta Truffautova filma »400 udarcev« in »Jules in Jim« v sam vrh tega sklanja. Zato nam bo pričujoči članek lahko pomagal tudi pri zavzemanju objektivnega stališča do novega francoskega filma.

Mesto mladim ljudem

V skupini, ki jo svet pozna kot »novi val«, je ustvarjalo mnogo ljudi. Toda le četvorica ali petorica se nas je uveljavila. To ni najvažnejše. Važno je, da se zdaj v francoski filmski produkciji

Sem proti »socialnemu filmu«

Vzemimo na primer sovjete. Vzhodni filmi niso odraz resničnega življenja, kot ga vidim jaz. Njihova edina pot je »socialni film«. Podobno težijo k »socialnemu filmu« v Italiji.

pristop k filmu je analitičen.

Pri takih filmih je film gotov, ko je napisan scenarij. Jaz delam drugače. Začnem z zelo nepopolnim scenarijem, v katerem so določeni elementi, ki so mi všeč in ki me spodbujajo – osebnosti, ki nekje v meni najdejo odmev – tema, ki mi dopušča spregovoriti o čem, kar bi rad prenesel na film. Med delom odkrivam, da izpuščam vse prizore, ki zgodbo povezujejo in razlagajo. Tako se lahko zgodi, da je končani film povsem različen od tega, kar je bilo prvotno mišljeno, da naj bi povedal. Taka avantura je snemanje filma. To je osnovna razlika med načinom, kako delam

»POTOVANJE V SREDINO ZEMLJE« je nastalo v ameriških studijih po znani povesti Julesa Verna. Vendar to enkrat za spremembo ne gre za film, ki je samo tehnično odlično izveden in v katerem igra vrsta znanih zvezd (James Mason, Pat Boone, Ariene Dahl, Diane Baker). Razen vsega tega je namreč režiserju Henryju Levinu uspelo obrniti tudi tisti posebni humor, ki toplo barva vsa dela Julesa Verna. To je filmu še v posebno odliko.

»ZENA V PREIZKUŠNJI« ameriškega režiserja Henryja Hathawayja je zgodba o vdovi (Susan Hayward), ki živi s sinom na samotni farmi na severu Kanade, in o mladem prišlecu (Stephen Boyd). Že ta osnovna situacija skriva nevarnosti melodrame in res film po dosti obetajočih začetnih posnetkih in gozdnem požaru zdrkne v nedomiselnost zrežirano melodramo, v kateri je tudi Susan Hayward samo solidna.

Ustvariti nekaj novega!

Francois Truffaut o francoskem novem valu in o sebi

V načinu, kako obdelujejo svoje scenarije, je čutili neki otožen spomin na ameriške gangsterske »socialne filme« iz zgodnjih tridesetih let. Socialni film je zelo naiven. Na neki način skuša filmski ustvarjavec zadovoljiti kritika in člane filmskih združenj. To je snov, ki jo podpirajo ljudje, katerih kritični

jaz in kako »socialni« filmski ustvarjavec. S »socialnim filmom« drugih dežel nisem zadovoljen. V nekem smislu so ti filmi izdali filmsko umetnost, to so teoretične razprave. Prej sem občudoval ameriške filme, toda zadnja leta njihova raven pada. Zelo občudujem italijanske filme.

Ne bi rad, da bi me tu napačno razumeli. Rad imam realistične filme v najboljšem pomenu besede, sem pa proti »socialnim« filmom, kakršni je npr. »Rimsko zlato. Pasolinijevega »Accatona« ali Olmijevega »Il Postia« nisem videl.

Občinstvo in spolnost

Mnogo premišlujem o občinstvu. Zame je film predstava. Osebe v filmu »Jules in Jim« so mogo-

če antisocialne. Poskušal sem doseči, da bi jih občinstvo – polagoma – razumelo in mogoče celo vzljubilo. Najprej na zelo preprost način – s komičnimi efekti. Pozneje pa komična lupina izgine in romantični razvoj oseb postane mnogo bolj pomemben.

Pri »400 udarcev« me je presenetilo, da se nisem zavedal, da bo občinstvo na fantovi strani – proti odraslim. Če bi še enkrat posnel ta film, bi bil fant manj prikupen in starši bolj simpatični.

Film »Jules in Jim« je v svojih odnosih mnogo bolj zapleten, ker igra spolnost mnogo večjo vlogo. Mogoče je to vzrok, da film bolj privlači ženske kot moške.

Kadar se režiser v filmu loti spolnosti, se mora stalno zavedati, da občinstvo, kakor hitro pride spolnost na površje, reagira kakor gruča dvanaestletnikov. Zato je treba napraviti film, kot da bi ga delali za otroke, z raznovrstnimi trikovi. Ko v »Julesu in Jimu« postane dialog intimen (na nekem mestu si je Catherine – Jeanne Moreau – dobila tretjega ljubimca in razloži Jimu, zakaj se bosta za nekaj časa morala vzdržati drug drugega, sem se zavedal nevarnosti, da se bo občinstvo smejalo. Poslužil sem se posnetka iz helikopterja, ki se dviga nad ljudi, da bi zajel širok zračni pogled na naravo. Uspelo je. Preprečilo je, da bi se ljudje dialogu smejali.

Kjer gre za spolnost, človek ne sme pozabiti, da občinstvo sestavlja mnogo posameznikov. Spolnost pa je po svoji naravi intimna. Ko postane predstava intimna, se posameznik v občinstvu zave, da je okoli njega mnogo drugih ljudi. Reagira kot otrok. Napraviti hoče iz tega bulvarsko predstavo in se kljub svojemu razumu vede kot dvanaestletnik.

Eve Marie Saint in mladi Warren Beatty sta se srečala v filmu o življenju mladih ljudi »Vsi padajo«, ki ga je po scenariju Williama Ingea odlično zrežiral John Frankenheimer

priznava, da lahko mlad človek dobra opravi posel – da ne znajo delati filmov samo veterani.

Morda se bo zdaj pomoč mladim ljudem, ki bi zelo radi snemali filme, nekoliko zmanjšala. To ne bo nujno veljalo za nekoga, ki je že znan na drugem področju ustvarjalnosti – npr. kot slikar ali pisec. Dober znak pa je, da nekateri mladi filmski ustvarjavelci, ko so posneli svoje prve filme nadaljujejo z ustvarjanjem.

Filmsko ustvarjanje naj ne bi bilo odprto le ljudem, ki prihajajo iz posebnih šol. Pisci, novinarji, kritiki, slikarji... vsi ki imajo kaj vrednega povedati, bi morali imeti priliko snemati filme. Pred »novim valom« so mnogi mislili, da ne bi mogli ustvarjati filmov, ker jim manjka tehnične teorije in prakse; zdaj, ko so posneli filme, so odkrili, da to ni tako težko...

Nekateri ljudje ob novejših delih Mallea ali Resnaisovem »Mariebandu« sprašujejo, ali ni »novi val« izgubil svojega stika z resničnostjo. Odgovor je odvisen od tega, kaj imamo za resnično. Osnovna je potreba, ustvariti nekaj novega, ne ponavljati tisto, kar je bilo že storjeno. Ne ponavljati istega načina pripovedovanja dogodkov.

«Ta človek se ne obnaša kot blaznež!» je zardil s poudarkom Crome. «Menim, da boste ugali, Mr. Clarke, kam merim! Možak si je moral okoličar najprej ogledati in vohuniti, moral se je prepričati, da bodi vaš brat vsak večer na sprehodu. Ali je bil večer kak tujec tu, ki bi hotel govoriti s sirom Carmichaelom?»

«Kolikar mi je znano, ne — toda vprašajmo Deverila!»

Pozvonil je slugi in ga vprašal.

«Ne, sir, nihče ni želel govoriti s sirom Carmichaelom. Tudi nisem videl, da bi se kdo potikal v bližini hiše. Tudi dekleta niso videla nikogar, vprašal sem jih.» Sluga je trenutek počakal, potem pa vprašal: «Zelite še česa, sir?»

«Ne, Deveril, lahko greste.»

Sluga se je odstranil. Na pragu se je umaknil mladi deklici.

Franklin Clarke se je pri njenem prihodu dvignil. «Miss Grey, gospodje, tajnica mojega brata.»

Mojo pozornost je takoj vzbudila svetla barva kože in las. Bila je pepelasto svetle barve, skoro brezbarvna, s svetlo sivimi očmi in prozorne, svetlikajoče se blede, ki jo najdemo pri Svedinjah ali Norvežankah. Bila je stara kakih sedemindvajset let in delala je vtis, da je sposobna tajnica.

«Ali vam morem s čim postreči?» je vprašala potem, ko se je usedla.

Clarke ji je natočil kave, ki jo je sprejela, zahvalila pa se je, ko ji je ponudil jed.

«Vi vodite korespondenco sira Carmichaela?»

«Da, vsa!»

«Ali je sprejel kdaj eno ali več pisem podpisanih z ABC?»

«ABC?» Zmajala je z glavo. «Gotovo ne!»

«Ali je morda omenil, da je pri sprehajanju opazil koga, da bi se potikal okrog hiše?»

«Ne. Nič podobnega.»

«In vi sami? Tudi niste videli nikogar?»

«Tu pri hiši — ne. Seveda je v tej letni dobi mnogo izletnikov v našem kraju. Dostikrat srečate ljudi, ki se potikajo tód okoli brez namena in načrta ali hodijo po robih proti obrežju. Večina ljudi, ki jih tu srečate, so tujci.»

Poirot je raztreseno prikimal.

Inspektor Crome bi rad videl pot, po kateri je hodil sir Carmichael vsak večer. Franklin Clarke je šel pred nami skozi vrtna vrata. Miss Grey nas je spremljala.

Ona in jaz sva ostala nekaj korakov za drugimi.

«To je bil gotovo za vse strašen udarec,» sem pripomnil.

«Ne da se povedati. Šla sem včeraj že spat, ko je pozvonila policija. Začula sem spodaj glasove in sem končno šla ven, da bi vprašala, kaj se je zgodilo. Deveril in Mr. Clarke sta se pravkar pripravljala na pot s svetilkami.»

«V katerem času pa se je sir Carmichael navadno vračal s sprehoda?»

«Četrty pred deseto. Vračal se je v hišo redno skozi stranska vrata in je šel navadno potem takoj spat ali pa v galerije k svojim zbirkam. Če bi ne bila policija zvonila, bi ga pred današnjim jutrom sploh ne pogrešali.»

«Za njegovo ženo je moral biti to strahovit udarec?»

«Lady Clarke držimo navadno v morfiljevi smami in je zato toliko onamuljena, da dogodkov sploh ne dojema.»

Pršli smo skozi vrtna vrata na prostor, kjer so navadno igrali golf, prečkali smo prostor in mimo ograje pršli na zavito pot, obrobljeno s grmovjem, ki je strmo padala.

«To je pot, ki vodi v zaliv Elbury,» je pojasnil Franklin Clarke. «Toda pred dvema letoma so zgradili novo cesto, ki se odcepi od glavne ceste. Glavna cesta vodi v Breadsands in po njej nato naprej v Elbury, tako da teh poti zdaj sploh ne uporabljajo več.»

Tam, kjer je bilo z grmičjem obrasle poti konec, je med praproto in grmičjem vodila dalje steza, prav do morja in se izgubljala med kamenjem in peskom na obrežju. Vse naokoli pa se je razprostiralo temno zelenje drevja, ki je segalo skoro do morja. Očarljivo prostoriček — bel, temno zelen in moder kot safir.

«Kako lepo!» sem vzkliknil.

Clarke se je živahno obrnil k meni. «Kajne? Cemu hodijo ljudje na riviero, če imajo doma kaj takega? Precej sem prebrudil sveta, pa vam povem, da sem le redko našel kaj podobnega!»

Potem pa, kot da se sramuje svoje lastne navdušenosti, je nadaljeval v bolj zadržanem tonu: «To je bil večerni sprehod mojega brata. Šel je do tu, potem pa je krenil po mali poti spel navzgor, potem desno, namesto levo, mimo kmečkih domov, prek travnikov spel v hišo.»

«Si smo dalje, dokler nismo dospeli do mesta na travniku ob grmičju, kjer je ležalo truplo, ko so ga našli.»

Crome je pokimal. «Seve, čisto enostavno! Možak je stal tu v temi. Vaš brat ni ničesar opazil, dokler ni padel pod udarcem.»

Dekle poleg mene se je streslo v grozi.

«Zberite se, Tora! Čeprav je bestialno, je vendarle treba dejstvom pogumno zreti v obraz!»

Toda Grey — pravo ime zanjo!

Vrtni smo se v hišo, kamor so prenesli tudi truplo, potem ko ga je policija fotografirala.

«Ali nam lahko kaj poveste, doktor?» je vprašal Clarke.

Zdravnik je zmajal z glavo. «Čisto preprosti primer! Podrobnosti bom povedal pri prvi razpravi. Vsekakor mu ni bilo treba nič trpeti.»

Smrt je nastopila, kot bi treščilo. K lady Clarke grem. Odšel je.

Bolniška sestra je prišla iz sobe v vežo. Zdravnik se ji je pridružil.

Vstopili smo v sobo, kjer je ležal mrtev gospodar, toda jaz sem jo čez nekaj trenutkov spel zapustil. Tora Grey je še vedno stala na stopnišču; njen obraz je bil čudno osupel.

«Miss Grey,» sem vprašal, «ali se je kaj zgodilo?»

Pogledala me je. «Mislija sem na — D!»

«Na — D?» sem vprašal, ne da bi bil razumel.

«Da, na naslednji umor! Nekaj se mora zgoditi. Ta umor je treba preprečiti!»

Clarke je prišel za menoj iz sobe. «Kaj je treba preprečiti, Tora?»

«Te strašne umore!»

«Da!» Bojevitje je sunil naprej s svojo brado. «Rad bi govoril z gospodom Poirotom... Ali je Crome kaj prida...?» je zaključil nenadoma. Odvrnil sem, da ga imajo vsi za zelo sposobnega, toda način, kako sem to povedal, ni bil preveč prepričevalen.

«Obnaša se precej domišljavo,» je dejal Clarke. «Dela se, kot da vse ve... no, in kaj ve v resnici? Nič, kolikor se razumem na to!» Nekaj časa je molčal, potem pa je nadaljeval: «Stavim na gospoda Poirota. To je pravi mož zame! Načrt imam, toda o tem bomo govorili raje kasneje.» Šel je po hodniku in potkal na vrata sobe, za katerimi je izginil zdravnik.

Nekaj časa sem stal in se nisem mogel odločiti. Dekle je molče strmelo predse.

«Na kaj mislite, gospodična Greyeva?»

Ozrla se je vame. «Razmišljam, kje je zdaj... morivec, mislim. Niti dvanašt ur še ni preteklo, odkar se je zgodilo... Kaj res ni jasno vidcev, ki bi lahko povedali, kje je zdaj in kaj počno...?»

«Policija išče...» sem začel.

Moja obrabljena izjava je pretrgala in zrušila napetost. Tora Grey se je zbrala. «Da, seveda,» je rekla. Odhajala je navzdol po stopnicah. Ostal sem še za hip sam in sem mislil na njeno vprašanje: «Kje je zdaj in kaj počne... ABC?»

16.

ARTUR HASTINGS SAM NI DOŽIVEL

D r. Aleksander Bonaparte Cust je z ostalimi gledavci zapuščal kino Paladij v Torquayu, kjer je gledal sila napet film «V božjih rokah». Zaščemelo ga je nekoliko, ko je stopil na popoldansko sonec in oziral se je naokoli kot pes, ki se je zatekel; to je bila tako značilna poteza na njem. Mrmral je sam pri sebi: «Te je spel zamisel...!»

Prodajavci časopisov so hiteli mimo: «Zadnje vesti! Umor v Churstonu!» Drugi so nosili plakrate na hrbtu: «Umor v Churstonu! Posebna izdaja!»

Mr. Cust je poiskal v žepu novič in si kupil časopis. Ni ga takoj razgrnil, temveč je vstopil v Princess-park, si poiskal zavarovan prostorček z razgledom na luko, sedel na klopi in razgrnil list.

V krepkih vrstah je stalo napisano:

SIR CARMICHAEL CLARKE UMORJEN — STRASNA ZALOIGRA V CHURSTONU — KRVAVO DEJANJE BLAZNEŽA!

Spodaj pa je stalo: «Komaj pred štirimi tedni je vso javnost razburil umor mlade deklice — po imenu Elizabeta Barnard v Bexhillu. Gotovo je še v spominu, da je pri tem umoru igral posebno vlogo vojni red ABC. Tudi pri trupu sira Carmichaela Clarka so našli enak vojni red. Policija je mnenja, da je oba zločina zagrešila ista oseba. Ali si je mogoče misliti, da kroži po naših kopališčih duševno bolan zločinec...?»

Mlad mož v flanelastih hlačah in svetlo modri porožni srajci, ki je sedel poleg Custa na klopi, je pripomnil: «Grozna storija, kaj?»

Mr. Cust se je zdrnil: «Da... res... res...»

Mladi mož je opazil, da so se mu roke silno tresle, tako da so komaj moge držati časopis.

«Pri norcih nikoli ne veš, pri čem si,» je klepetal onl. «Dostikrat niti ne veste, da imajo kolosec preveč alj promalo. Dostikrat so na videz prav taki kot vi ali jaz...»

«To se utegne zgoditi,» je dejal Cust.

«Da, tako je. Mnogokrat je temu kriva vojna. Tam so kaj iztaknili, pa od tistega časa ni pod streho vse v redu,» molk.

«Jaz nisem za vojno,» je menil mladi mož.

Mr. Cust je ostro zavrnil: «Jaz tudi nisem za epidemije in spolno bolezen in lakoto in raka, pa se vseeno vse to pojavlja na svetu.»

«Vojna se da preprečiti!» je odločno pojasnil mladenič.

Mr. Cust se je smejal. Smejale se je dolgo in glasno. Mladi mož je bil nekoliko prestrašen.

«Ta pa tudi ni čisto pri sebi tu zgoraj,» si je mislil. Glasno pa je dejal: «Oprostite, sir, gotovo ste bili tudi v vojski, kajne?»

«Da,» je odvrnil Mr. Cust. «To — to — me je vrglo. Moja glava od tedaj ni več čisto v redu, veste. Bolečine, veste, hude bolečine, strašne!»

«O, to je pa hudo!» je menil mladi mož v zadregi.

«Dostikrat niti ne vem, kaj delam...»

«Res. Toda iti moram.» In mladi mož se je naglo odstranil. Vedel je, kako je to, kadar začne ljudje govoriti o svojem zdravju.

Mr. Cust je ostal sam na klopi in je bral časopis. Bral ga je vedno znova...

Sprehajavci so hodili mimo njega. Večinoma so govorili o umoru.

«Strašno! Ali ne mislite, da bi utegnil biti kak Kitajec? Saj je menda bila natakarka v kitajski čajnici, ne...?»

«... saj ga je policija menda že prijela...»

«... vsak trenutek mora biti aretiran...»

Mr. Cust je mirno zgrnil časopis in ga lepo položil na klop. Potem pa je vstal in se počasi napotil proti mestecu.

Mnogo deklet je hitelo mimo njega, deklet v roza in belih oblekah, v polnih oblekah, smejale so se in si nagajale. Njihove oči so ocenjevale moške, ki so jih srečavale. Nobena od njih ni Mr. Custu posvetila niti enega pogleda...

Sedel je k mizici in si naročil čaj s smetano...

Tovarne in stroji brez ljudi

Tovarne brez delavcev danes niso več samo fantazija in ne pripadajo piscem fantastičnih romanov. Danes so del naše stvarnosti, ki teži do visokega cilja, da človeka popolnoma osvobodijo proizvodnega procesa.

Medtem ko v konvencionalnem procesu stroji prevzemajo le del naših delovnih funkcij, gre pri avtomatizaciji za popolno avtomatsko delovanje. Delavce zamenjujejo stroji, ki so sposobni, da razlikujejo številke, da izvršujejo naloge, ravnaajo z materialom, in to vse z veliko gotovostjo.

Dovoz surovin, pogon strojev, kontrola kvalitete in količina proizvodov, vključno celotno nadzorovanje delovnih procesov - vse to je prepusteno avtomatizaciji.

Na prvem mestu je treba poudariti, da je pot k avtomatizaciji odprla elektronika, ki jo srečamo na vseh delovnih področjih. Brez elektrone si ne bi mogli zamišljati ne satelitov niti medplanetarnih poletov. Eden najbolj znanih strokovnjakov na področju elektronike je Backer, ki glede na značaj elektroničke pravi: »Elektronika je človekov najsposobnejši in najkoristnejši robot. Kontrolira reke raztopljenega jekla, njegovo debelino in jakost in z njeno pomočjo so se našle velike množine blaga pod zemljo.

Elektroniki se moramo zahvaliti, da se je človek osvobodil mnogih težkih del. Zanj delajo danes elektronski računski stroji in z njihovo pomočjo je ustvarjena mehanizacija dela v administraciji in knjigovodstvu, posebno v bankah, prometu in javnih službah, statističnih ustanovah itd. En sam elektronski

kalkulator lahko v 15 minutah opravi 8 milijonov računskih operacij in da točen rezultat, medtem ko bi za to delo matematiki potrebovali sedem let.

Leonardo da Vinci - eden največjih renesančnih umetnikov

V mali vasi Azirano, nedaleč od Empolija, se je 15. aprila 1452. leta rodil Leonardo da Vinci. Bil je nezakonski otrok florentinskega meščana Pietra da Vinci in neke vaščanke. Leo-

Resen zmenek v drevoredu o domači nalogi, o šoli in o tem ali bo sneg že kmalu zapadel

nardo je vzel k sebi oče in zanj sta z veliko naklonjenostjo skrbeli mačeha in ded. Leonardo je svoja otroška leta preživel na očetovem posestvu. Njegovo življenje je bilo brezskrbno, večji del je preživel pri igri s svojimi tovariši.

Toda že prav v otroški dobi je Leonardo pokazal izreden dar za slikarstvo. Risal je svoje prijatelje in prijateljice, živali in predmete okoli sebe. V njegovih risbah so bile razne kombinacije.

V ateljeju Andrea Verocchija

Njegov oče je želel, da bi se mu sin nečesa izučil in poslal ga je k znamenemu slikarju in kiparju Andreju Verocchiju.

Pri Andreju Verocchiju se je slikarstva in kiparstva učilo mnogo dečkov. Med njimi je bil tudi neki Antonio, velik spletkar. Leonardo je sovrzil takoj od prvega dne. Proti Leonardu je ščuval tudi druge dečke in to mu je velikokrat hodilo narobe.

Prva prevara

Ko je Leonardo dokončal svojo prvo sliko, mu jo je ukradel Antonio, nato pa je podvalil svojo, zelo umazano in tako tudi pokazal svojemu strokovnjaku Verocchiju. Mojster ni rekel ničesar, a v sebi je obžaloval, ker je v svojo šolo sprejel Leonarda. Ta podvržena slika je pričala, da njen stvaritelj nima daru za slikarstvo.

Zaman je Leonardo dokazoval, da umazana slika ni njegova, zakaj tudi drugi sovratniki so trdili, da je.

Od tedaj so se mu še bolj posmehovali in mu delali še večje neprimetnosti.

Prvo priznanje

Nekoč pa se je vendar zgodilo nekaj, kar je popolnoma izpremenilo njegov položaj. Njegov učitelj, slikar Andrej Verocchija je delal veliko sliko za neko cerkev. Slika je predstavljala »Jezusovo krščenje« na reki Jordan. To sliko je Leonardov mojster delal nekaj mesecev. Vse je bilo tako, kot je treba, manjkalo ji je le lik nekega angela. Mojster pa ni mogel najti pravega lika, takšnega kot je želel, in že je začel obupavati. A nekoč, ko ga ni bilo se je Leonardo pohvalil ostalim učencem, da bi znal dovršiti to sliko... In ti so ga začeli nagovarjati.

Antonio je bil prepričan, da bo Leonardo sliko pokvaril, zato ga je nagovoril, da se je splazil v delavnico in Leonardo je začel pazljivo dokončavati Verocchijovo delo. Leonardo pa se je tako poglobil v svoje delo, da ni niti slišal, ko je vstopil Verocchijo s svojimi učenci.

Mojster je bil zaradi take predrznosti ves iz sebe, da bi mu otrok pokvaril sliko, ki jo je delal več mesecev. Prijel ga je za ovrtnik in zamahnil s palico. Toda palica ni udarila po Leonardovem hrbtu. Ko je mojster zagledal

PREPOVEDAN PROSTOR
ZA ODLAGANJE SMETI

Že napis na sliki pove, kaj je prepovedano. Toda pri nas se že mladi hitro navadijo, da so predpisj zato, da jih kršimo

sliko, mu je zastal dih. Obraz angela je stal pred njim tak, kakršnega lahko izdelala le roka najboljšega strokovnjaka.

Leonardo je videl, da ga je Antonio izdal, padel je na kolena in prosil učitelja: »Oprosti mi, nisem mogel več zdržati...«

Verocchio ga je postavil na noge, ga poljubil na čelo in rekel: »Te, Leonardo, boš postal nesmrtno ime, za katerim sem jaz zaman hrepenel.«

Todaj je Andrej Verocchio uvidel pravo vrednost svojega učenca.

Vsestranski genij

Leonardo da Vinci je eden največjih genijev človeške zgodovine. Bil je slikar, kipar, graditelj, fizik, glasbenik in inženjir. Njegove najvažnejše slike so: *Monza Lisa*, *Sv. Ana in Zaduja večerja*. Bil je prvi človek, ki je pravilno spoznal cirkulacijo krvi. Privlačile so ga astronomija, biologija, mehanika, kemija. Iznašel je črpalke, skobelje in plinsko bombo. Od teoretičnih del je spravljenih mnogo zapiskov, ki še niso objavljeni.

Leonardo da Vinci je umrl 2. maja 1519 in zapustil človeštvu svoje ogromno delo.

bi čim lepše okrasili svoje hiše, so se dečki in deklice iz tistih predelov potrudili in napravili zelo lepo in nenavadno razsvetljavo. Uporabili so buče in kresnice. Buče iz dolbejo, odstranijo seme in jih popolnoma očistijo, pri tem pa napravijo okenca različnih velikosti in oblik. Nato v tako bučo dajo večje število kresnic, ki so v tistih krajih zelo velike in jih imenujejo »goreče muhe«. Buče s kresnicami obesijo okoli vrat k oken.

Živa svetilka

Živo svetilko lahko vidimo v deželah Južne Amerike ob velikih početnih praznikih. Da

Gozd

V našem gozdu potok žubori, k njemu pride srna, da se napoji. Zelena smreka pod snegom se šibi, bela, gola breza samotna tam stoji.

JOZICA JERAJ

Z contra estetiko vzgojo Kranj

Izsiljevanje

— Očka, če pokažeš mami spričevalo, ji bom povedal za tajnico...

Potopisec

— Gospodična Monika, bodite moje tretje poglavje!

Na sprehodu

— Dragi, ogrni si suknjič, saj vidiš, da se vsi ozirajo!

Ribolov

— Prijatelja, ali imata dovoljenje?

— Najbrž va m je moj bivši lastnik zamolčal. Jaz namreč ne skačem čez ograje.

Zmaga brez borbe

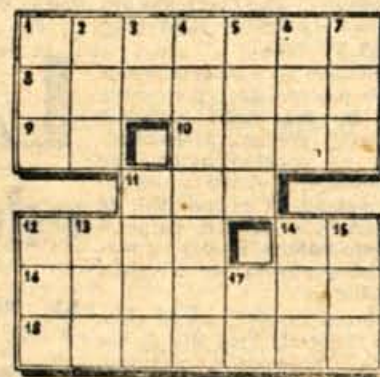

— Arči, pameten možki zmaga brez borbe!

Križanka št. 65

Vodoravno: 1. oglas v časopisu, 8. morska riba, 9. slovenski zabavni tednik, 10. vrbov nasad, 11. osebni zaimek, 12. moško ime, 14. reka v Italiji, 16. oseba iz grške mitologije (daljša oblika), 18. španski igravec tenisa, eden najboljših na svetu.

Navpično: 1. jadranski otok, 2. perje pri repi, 3. kemijski simbol za stroncij, 4. enotnost, 5. ubožica, 6. odelek rimske konjenice, 7. takšen, 11. slabo znamenje, 12. klic na pomoč, 13. naplačilo, 14. kratica mednarodne organizacije književnikov, 15. žuželka z želom, 17. kazalni zaimek.

RESITEV KRIZANKE št. 64

Vodoravno: 1. odbojka, 7. dreto, 8. Beno, 9. GL, 10. otomana, 12. JA, 13. Aden, 14. gneča, 15. aplanat.

dokumenti • dokumenti • dokumenti • dokumenti • dokumenti • dokumenti • dokumenti • dokumenti • dokumenti • dokumenti

Jokali smo zaradi mraza, vsakdo je moral vzdržati do sončnega zahoda in potem je prišel po nas. Spet nas je postavil po dva in tako smo odšli. Prišli smo pred prodajalno, šulzje je bil še tam. Čeprav je bil že večer, nas ni pustil domov. Sele pozno zvečer nas je odpustil in ukazal, da moramo jutri zjutraj spet priti na delo.

20. JANUAR — Zgodaj zjutraj sta mama in stric odšla k schulzerju, da bi nas vse oprostila dela v snegu. Prosila sta ga in ukazal je, naj ne gremo, če pa bo padel svež sneg, bomo morali čistiti... Očka je bil v Kielcu pri okrajnem svetu, da bi mu podaljšali potno dovoljenje. Pozno zvečer se je vrnil.

22. JANUAR — Takoj po zajtrku sem odšel z očkom odmetavati sneg. Odmetavali smo ga, ko je prišel nadzornik iz druge vasi in dejal, da moramo vsi odmetavati sneg na drugo cesto, kakšne tri kilometre od nas. Očka je dejal, da je schulze ukazal, naj odmetavajo sneg pri nas. Prišel je robaniti, udaril očka in odgnal vse odmetavati sneg. Jaz nisem šel, temveč sem se skrival in očka je odšel vprašat schulzerja. Schulze je ukazal, naj ne gredo, očka pa je šel, kajti v sedanjih časih lahko vsakogar spraviš pred orožnike. Delali niso dolgo, odšli so pred dvanaestjo in se vrnilo okrog tretje ure.

24. JANUAR — Vaški sluga je prišel k nam, naj gremo odmeta-

vat sneg in takoj smo se odpravili. Prišli so tudi drugi Zidje in pomeli smo glavno cesto, da je bila čista kakor ulica. Policisti so šli mimo in tudi njim je bila všeč.

28. JANUAR — Ponoči je spet zasnežilo drevored, zjutraj smo torej spet odšli tja, da pospravimo sneg. Delali smo, ko je prišlo dekletce in dejalo, da je občinski sluga zapri Zida, ki ga namerava schulze izročiti policiji,

DNEVNIK Davida Rubinowicza

ker Zidje ne smejo iz ene vasi v drugo. Mama in stric sta odšla prosit schulzerja, naj ga izpusti. Mama je komaj preprosila schulzerja, da ga je izpustil, moral pa je zlačati 100 zlatnikov globe.

1. FEBRUAR — Zjutraj je pripeljal avtomobil in se zaustavil pri schulzerju. Mistilo smo, da se je pokvaril. Očka je odšel v Bodzentyn, jaz z bratom pa odmetavati sneg. Čistila sva sneg z ulice, ko se je avtomobil vrnil in zaustavil v naši bližini. Istopil je orožnik, nekaj naravnal in odpeljali so se dalje. Nekaj trenutkov zatem je prišlo mimo znano dekle in povedalo, da so

orožniki odpeljali schulzerja s seboj v avtomobilu, ne da bi povedali, čemu. Mimo je prišel neki kmet in dejal, da se je avtomobil odpeljal, dva orožnika pa sta se skupaj s schulzerjem odpeljala z vprego v Bielin. Dva orožnika sta ostala v Šoli, kjer naj bi opravila neko preiskavo. Izvedel sem, da so schulzerja zaprli zaradi prodaje racionirane moke. S seboj so odpeljali tudi nekega kmeta iz Südlichena.

2. FEBRUAR — Od ranega jutra vlada vznemirjenje zaradi večerajšnjega dogodka. Večji del ljudi je zadovoljen, kajti zlasti siromakom je storil marsikatero krivico. Prispela sta občinski starosta in občinski tajnik, vendar nismo vedeli, čemu. Zvečer sem izvedel, da so izvolili novega schulzerja.

8. FEBRUAR — Nekdo mi je dejal, da bodo odbor za oddajo in Nemeč iskali žito po hišah. Kakšno uro kasneje so začeli preiskovati po hišah. Odšel sem odmetavati sneg. Na snegu mi je neki deček dejal, da je Nemeč

vstopil pri nekem Zidu, napodil ljudi ven in ukazal zmetati v hišo sneg, češ da je umazana. Nisem mu verjel, zvečer sem odšel tja in se prepričal, da je zjutraj govoril resnico. Samo po sebi je razumljivo, da so bili hudo preplašeni. Bil je pri Zidu, čigar sina so ustrelili.

9. FEBRUAR — Danes so se peljali preiskovati v drugo vas. Zelo smo se prestrašili, kajti zaustavili so se pred prodajalno in mislili smo, da bomo prišli k nam, čeprav niso nikjer ničesar našli. — Opoldne, ko sem jedel, je prišel občinski sluga, da moramo odmetavati sneg za šolo; tako pa sem šel. Povprašal sem nekega Zida, če pojdejo odmetavati sneg. Ko sem vstopil, je šel iz hiše pravkar neki drug Nemeč z Židovskim odborom. Ko sem stopil v stanovanje, ga ni bilo moč prepoznati, takšna je bila preiskava. Vsakdo jih je izkupil, to se razume. Gospodarja ni bilo doma, odmetaval je sneg, zato so odšli k njemu, poštno jih je izkupil in ostrigli so mu brado. Do večera smo delali na snegu. Očka je pravkar prišel iz Kielca, ko je vstopil Nemeč z odborom. Pri nas niso preiskovali tako natančno. Pri odhodu smo jim morali dati dve kuri za večerjo, nekdo iz odbora pa je zahteval steklenico vodke. Vzeli so vodko in samo eno kuro. Tako mineva dan za dnem med strahom in stroški.